

نقش تحقیقات بهنژادی ذرت در رونق تولید و آثار اقتصادی آن در ایران

موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر*

دفتر امور اقتصادی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی**

دفتر امور فناوری سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی***

مراکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان‌ها****

بیان مسئله

سرمایه‌گذاری در تحقیقات کشاورزی به ویژه در زمینه بهنژادی، همراه با افزایش بهره‌وری بوده و یک عامل اثربخش و تاثیرگذار در امنیت غذایی و رشد اقتصادی بلندمدت کشور است. در راستای تامین امنیت غذائی کشور، یکی از برنامه‌های راهبردی و موثر که به افزایش بهره‌وری در تولید محصولات کشاورزی منجر می‌شود، برنامه بهنژادی با اهداف اصلاح و معرفی ارقام جدید مناسب و مقاوم به تنش‌های زنده و غیرزنده برای شرایط مختلف اقلیمی است. ذرت به عنوان یکی از محصولات مهم کشاورزی است که ارقام اصلاح شده آن نقش بارزی در صنعت غذایی و تغذیه دام کشور داشته است. لذا تحلیل اقتصادی ارقام معرفی شده وارد شده به عرصه تولید، به منظور انعکاس اهمیت تحقیقات بهنژادی آن دارای اهمیت زیادی است. مطالعه حاضر به تحلیل اقتصادی و اثربخشی ۲۰ رقم ذرت کشت شده (با منشاء تولید داخلی و یا وارداتی) طی سال‌های ۱۳۸۵-۹۵ در کشور پرداخته است.

* هرمز اسدی

** علیرضا نیکوبن، صفت الله رحمانی و مهرنوش میرزایی بافتی

*** حسن علیپور

**** سید احمد محمد حسینی، نور محمد آبیار، حسن اسدپور، علی شهنوازی
بهروز حسن پور، عادل نعمتی، لadan شفیعی بافتی، حسین مرادی، بهروز توپچی،
سید حیدر صیدزاده و وجید یعقوبی

معرفی دستاورده

با توجه به اجرای برنامه‌های بهنژادی ذرت طی سال‌های مختلف، ارقامی با پتانسیل عملکرد بالا و با منشاء تولید داخلی (۷۰۴، ۷۰۳، ۷۰۵، ۶۰۴، ۶۷۸، ۶۴۷، ۶۴۰، ۶۷۷ و ۷۰۰) معرفی و همراه با ارقام وارداتی ذرت (ماکسیما، سیمون، بلسون، جنا و زولا و کردونا، NS، AS، BC، AR) و تعداد محدودی دیگر) در استان‌ها و مناطق مختلف کشور کشت شده‌اند. این ارقام در مناطق مختلف کشور پایداری و سازگاری متفاوتی نشان داده، مورد پذیرش کشاورزان قرار گرفته و برخی از آنها از جمله رقم ذرت ۷۰۴ به طور گسترده در کشور کشت شده‌اند. با توجه به ارزیابی صورت گرفته، تحقیقات بهنژادی ذرت در کشور دارای اثرات اقتصادی و اجتماعی بسیار مثبتی بوده‌است.

پتانسیل اقتصادی و اثربخشی

میانگین سطح زیر کشت و تولید سالانه ذرت دانه‌ای آبی (۱۳۸۵-۹۵)؛ به ترتیب ۲۴۶/۲ هزار هکتار و ۱/۷ میلیون تن

میانگین افزایش عملکرد ارقام ۶۴۷، ۶۴۰، ۲۶۰، ۴۰۰، ۷۰۳، ۷۰۱ و ۷۰۰ و میان نسبت به شاهد در برنامه بهنژادی؛ ۱۴۳۷ کیلوگرم در هکتار (۱۸ درصد)

میانگین درآمد ناخالص در هکتار (۱۳۸۵-۹۵) و بازده فروش ارقام داخلی کشت شده؛ ۱۱۴ میلیون ریال و ۶۵ درصد

میانگین درآمد ناخالص در هکتار (۱۳۸۵-۹۵) و بازده فروش ارقام وارداتی کشت شده؛ ۹۴ میلیون ریال و ۵۳ درصد

میانگین درآمد خالص در هکتار ارقام با منشاء تولید داخلی و وارداتی کشت شده؛ به ترتیب ۸۴/۳ و ۶۵/۸ میلیون ریال

نسبت فایده به هزینه تحقیقات بهنژادی و کشت ارقام ذرت آبی ۷۰۳ و ۷۰۵؛ به ترتیب ۶/۴ و ۱/۲

بازتاب تات

سال دوم، شماره ۶، زمستان ۱۳۹۸